

יחי המלך

קונטרס שבועי בענייני גאולה ומשיח

משיחות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א מליובאוויטש

גליון תרל"ב
ערב שבת קודש פ' מטות-מסעי,
מבה"ח מנחם-אב, ה'תשס"ו

יוצא לאור על-ידי

תלמידי ה'קבוצה', 'חיילי בית דוד' - בית משיח 770

במסגרת אגודת חסידי חב"ד באה"ק, תחת נשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

ק"ד שנה להולדת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א ונ"ו שנה לנשיאותו

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

מוקדש

לכ"ק אדמו"ר שליט"א

מלך המשיח

מהרה יגלה אכיו"ר

לעילוי נשמת

הרה"ח הרה"ת עוסק בצ"צ וכו' ר' שניאור זלמן הלוי
בן הרה"ח התמים ר' יצחק אלחנן הלוי הי"ד

שגלוב

נפטר ביום ב' א"ך תמוז ה'תשס"ו

ת. נ. צ. ב. ה.

ולזכות

זוגתו מרת אסתר שיינדל תחי

לאריכות ימים ושנים טובות עד ביאת

גואל צדק ומתוך בריאות הנכונה

*

נדפס ע"י משפחתו שיחיו

Eli Shagalov

B"H

HAIMISHE DRIVER
CAR SERVICE

24 Hour Service
15 Passenger Available

CellPhone: (323) 842-3666
Email: haimishedriver@yahoo.com

אלו שישיבתו את האויב

בקשר עם ימים אלו ועם המאורעות בארץ הקודש, הבאנו צילום מיוחד מהגהה הראשונה של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א על שיחת ש"פ מטו"מ ה'תשמ"ו (נדפסה בלקוטי שיחות חכ"ח ע' 287)

ג) יעדערער זאל מוסיף זיין בכל יום מימים אלו אין נתינת הצדקה (נוסף לשיעור נתינתו ע"ד הרגיל). וכן ס"ב - אין צדקה פארבונדן מיט בחי כנסתה וכו' מדרשות (כ"ח - ישיבות וכו'). "מקדש מעט" 60.

ו. ונוסף לזה - זאל מען אויך מוסיף זיין אין ארץ ישראל מצוות וענינים וועלכע האבן א כח מיוחד צו מבטל זיין (סיבת ה)גלות:

ד) אהבת ישראל ואחדות ישראל, וואס איז מבטל סיבת הגלות (שנאת חנם). וי"ל אז דערפאר איז דער רמב"ם מסיים הל' תעניות (יהפכו ימים אלה ל'ששון ולשמחה ולמועדים טובים". און ברענגט אויך סיום הכתוב

(-) "והאמת והשלום אהבו". וייל "האמת והשלום אהבו" ברענגט ביטול הגלות און יהפכו כו'. ה) זינור תבנים והבנות. די חוספה בתו"כ בכלל כימים אלו - זאל זיין במיוחד ס"ב קינדר. ווארום זיי

האבן א כח מיוחד צו מבטל זיין דעם "אויב ומתנקם". שנאמר 62 "מפי עוללים ויונקים יסדה עון (אין עון אלא תורה 63) גו' להשביט אויב ומתנקם". 99-100 ימים "אויב ומתנקם" וואס - האבן געבן אכט דעם גלות 64.

כולל - בענין שחזון גרמא (אנאפס תקין) - אז זי קינדער וועלכע געפינען זיך מיהוה סיבה שחזון גרמא איז א מחנה קיץ וואס איז זיירבעהייט בעלימות מיט יראה שמים. אהבת א' ויראה ה'. זאל מען זיך משתדל

זיין צו זייערע עלטערן וואס זיי אהינדער זיין גו' וועלכע בענין זיין דעם חפז. אין יעדער זיין אן און זיין קאמפניען לעצן יאר ואל זי עלטערן זיין ויערע קינדער אין א

זיין יעדער זיין אן און זיין קאמפניען לעצן יאר ואל זי עלטערן זיין ויערע קינדער אין א

להלן פענוח הכתי"ק (בא בהדגשה):

ג) יעדערער זאל מוסיף זיין בכל יום מימים אלו אין נתינת הצדקה (נוסף לשיעור נתינתו ע"ד הרגיל). **כולל בפרט** - אין צדקה פארבונדן מיט בתי כנסיות ובתי מדרשות (ישיבות וכו'), "מקדש מעט".

ו. ונוסף לזה - זאל מען מוסיף זיין **בפרט** אין די מצוות וענינים וועלכע האבן א כח מיוחד צו מבטל זיין (סיבת ה)גלות:

ד) אהבת ישראל ואחדות ישראל, וואס איז מבטל סיבת הגלות (שנאת חנם). וי"ל אז (אויך) דערפאר איז דער רמב"ם מסיים הל' תעניות (יהפכו ימים אלה ל'ששון ולשמחה ולמועדים טובים", און ברענגט אויך סיום הכתוב (-) "והאמת והשלום אהבו", וייל "האמת והשלום אהבו" ברענגט דעם ביטול הגלות און יהפכו כו'.

המשך בסוף עמוד 13

ב"ה

דבר מלכות

3

הכונה לירושת הארץ לע"ל / לקום לפי מוות-מסעי, מחוך לק"ש חכ"ח ע' 210 ואיך

זמן הגאולה

10

מענותיהם של פדאי אדם המעכבים את הגאולה!... / הזמן הנוכחי באור הגאולה

המעשה הוא העיקר

12

אצלו מעיח כבר בא... / הוראות למעשה בפועל

ניצוצות של משיח

14

בסוף זמן הגלות אין זמן לחכות בין ממות למסעי... / קטעים קצרים ופחגמים בעניני גאולה

כתי"ק - פרסום ראשון

15

אלו שישיבתו את האויב / צילום מיוחד מהגהה כ"ק אד"ש מה"ם על שיחת ש"פ מטו"מ ה'תשמ"ו

המדורים "דבר מלכות" ו"זמן הגאולה" מוקדשים לעילוי נשמת **אורי אהרן יואל** בן יוסף ארי לייב זל - נלב"ע ביום ב' טבת ה'תשכ"ב ולעילוי נשמת **פאולין רות** בת ר' יצחק ע"ה - נלב"ע ביום ב' חה"ש, ז' סיון ה'תש"ס ולעילוי נשמת מרת **חשא** ב"ר נטע אורי ע"ה ובעלה ר' יוסף ארי לייב ב"ר משה באר ע"ה ולע"נ ר' מאיר ב"ר עבי ע"ה **שנאל** יה"ד שתיכף ומיד ממש יקויים היעוד "הקיצו ורגנו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמתית והשלימה ולזכות זוגי - תבלחטיא - מרת **חיי רחל** בת שפירנצא **שנאל** ולזכות כל בני משפחותיהם שיחיו - לברכות עד בלי די

מוקדש לזכות התמימים השלוחים לשיבת "תומכי תמימים - מלך המשיח" פורט לורידייל, פלורידה ולזכות קהילת "מרכז משיח - 770" ולזכות רב הקהילה הרה"ח **מרדכי** ומשפ' שיי **ענתי**

סניף ארה"ב: 383 Kingston Ave. #38, Brooklyn, NY 11213 • טל': 917-403-5641
סניף ארץ הקודש: ת.ד. 966 קריית שמואל, מיקוד: 26109 • טל': 8715-770 (04)
דואר אלקטרוני: yechy@neto.bezeqint.net • אינטרנט: www.moshiach.net/blind

בסוף זמן הגלות אין זמן לחכות בין מטות למסעי...

והנה, כאשר נמצאים בסוף זמן הגלות, בסמיכות ממש לביאת משיח צדקנו ("אָט אַט קומט משיח") – אין זמן לחכות ולהמתין משך זמן בין הענין ד"דבר ה' זו הלכה" ("מטות") ל"דבר ה' זה הקץ" ("מסעי"), היינו, שבשבת א' קורין פ' מטות ובשבת הב' קורין פ' מסעי, אלא מ"דבר ה' זו הלכה" באים תיכף ומיד ל"דבר ה' זה הקץ" – "מטות-מסעי" ביחד.

(משיחת ש"פ מטות-מסעי, מבה"ח מנ"א ה'תשמ"ב - בלתי מוגה)

מנהג חב"ד שאין מפסיקין בקריאת המסעות – זהו הענין ד"משיח נאו"

מנהג חב"ד שאין מפסיקין בקריאת המסעות, אלא קורין את כולם בחדא מחתא – שזהו כללות הענין ד"משיח נאו", היינו, שאין זמן להפסיק באמצע המסעות, לקרוא קרוא נוסף שיברך ברכה נוספת לפני' ולאחרי' – שהרי צריכים לבוא תיכף ומיד – "נאו" – ל"ירדן ירחו" (סיום כל המסעות). ומכיון שכן – הרי אי אפשר להמתין עד שיברכו ברכה נוספת, "אשר בחר בנו מכל העמים כו'", שהרי הבחירה היתה באופן שילכו את כל המסעות בחדא מחתא, ויבואו תיכף ומיד – "מיד הן נגאלין" – ל"ירדן ירחו", בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, "דמורח ודאין".

(משיחת ש"פ מטו"מ, מבה"ח מנ"א ה'תשמ"ג - בלתי מוגה)

ביטול הגלות מפני שצערם של בני נוגע לעצמות ומהות!

. . . כאשר יהודי מתפלל להקב"ה ומבקש צרכיו – אין זה משום שהוא מרגיש שדבר זה חסר אצלו, אלא משום שחסרון זה נוגע לעצמות ומהות, מצד בחירתו בגוף הגשמי.

ועד"ז מובן בנוגע לתפלת ובקשת בני' שהקב"ה יבטל את כללות ענין הגלות – שתפלה ובקשה זו אינה מפני שבני' מצטערים מענין הגלות, אלא מפני שצערם של בני' (צער הגוף הגשמי) נוגע לעצמות ומהות!

(משיחת ש"פ מטו"מ, מבה"ח מנ"א ה'תשמ"ב - בלתי מוגה)

המדור מוקדש לעילוי נשמת הרה"ח זלמן לייב ב"ר יעקב יצחק ע"ה עסטולין

נפטר ביום ט"ו אדר א' ה'תשס"ה

ת. נ. צ. ב. ה.

יה"ד שתיכף ומיד ממש יקויים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכם בגאולה האמיתית והשלימה

ההכנה לירושת הארץ לע"ל

מאחר שכל העינים צריכים "לעבור" ע"י משה רבינו, צריך לומר, שגם לענין ירושת ארץ קיני קניזי וקדמוני יש שייכות למשה רבינו • דוקא אצל שבט לוי, שלא נכשלו בחטא המרגלים, כיון שהיתה אצלם חיבת הארץ ביותר, אצלם היתה הישיבה בארץ בדוגמא ללעתיד, שהיו להם ערים לשבת גם בעבר הירדן • משיחות ש"פ צו תשמ"ה וש"פ מסעי תשמ"א (לקו"ש חכ"ח ע' 210 ואילך) - מוגה, תרגום מאידית

א. בפרשתנו¹ מסופר אודות בני גד ובני ראובן – שכיון שה' להם "מקנה רב", הם בקשו שיתנו להם את אחוזתם בעבר הירדן (שהיתה "ארץ מקנה"); ולבסוף הסכים ע"ז משה רבינו², – "יתן להם משה לבני גד ולבני ראובן ולחצי שבט מנשה בן יוסף את ממלכת סיחון גו' עוג גו"³.

נשאלת השאלה: חצי שבט מנשה – מאן דכר שמי?! בכל הדיבורים בין משה רבינו לבני גד ובני ראובן לא נזכר אף פעם שגם "חצי שבט מנשה" השתתפו בבקשה שיתנו להם נחלה בעבר הירדן⁴.

בירושלמי⁵ איתא (בנוגע להבאת בכורים), שישנו חילוק בין נחלת בני גד ובני ראובן ונחלת חצי שבט מנשה: בשייכות לנחלת בני גד ובני ראובן לא מתאים לומר "אשר⁶ נתתה לי (ה')"⁷ – כיון ש"נטלתי לי מעצמי"⁷, ולכן

(1) מטות לב, א ואילך.

(2) שם, כ ואילך.

(3) שם, לג.

(4) גם בהתנאי "אם יעברו גו'" (שם, כט-ל) לא נזכר "חצי שבט מנשה" (ורק ביהושע (א, יב-יג) נאמר "ולחצי שבט מנשה גו' זכור את הדבר גו'"). ולהעיר מלשון רש"י (דברים ג, יח) "לבני ראובן וגד" (אלא שבמפרשי רש"י - ששולל בזה שאר בני'). וראה רש"י פ' פרשתנו שם, יז.

(5) בכורים פ"א ה"ח (הובא גם בר"ש בכורים פ"א מ"י).

(6) תבא כו, י.

(לדעת ר"י הגלילי) לא הביאו ביכורים, משא"כ "חצי שבט מנשה לא נטלו מעצמן" – "דויתן⁸ להם משה וגו' כתיב, והן לא בחרו מעצמן בתחילה כמו בני ראובן ובני גד".

וצריך ביאור: כיון ש"הן לא בחרו מעצמן בתחילה" – מדוע הציע להם משה רבינו נחלה בעבר הירדן?⁹

הרמב"ן¹⁰ מבאר ש"מתחלה לא באו לפניו שבט מנשה, אבל כאשר חלק הארץ לשני השבטים ראה שהיא ארץ גדולה יותר מן הראוי להם ובקש מי שירצה להתנחל עמהם, והיו אנשים משבט מנשה שרצו בה אולי אנשי מקנה היו ונתן להם חלקם".

אבל לכאורה אינו מובן. כי הרי משה רבינו

(7) ראה גם ספרי תבא שם, ג.

(8) פני משה שם. ועד"ז פ' במשנה ראשונה בכורים שם (ד"ה שאינה). - ובכמה מפרשים (וראה המובא ב"לאור ההלכה" (להרשי"י זיון) שבהערה הבאה) עוד פירושים בדברי הירושלמי. ואכ"מ.

(9) ולהעיר מפרשי"י עה"ת (דברים ג, יג. וכן ברשב"ם ב"ב נו, א) שנחלת מנשה בעבר הירדן - "ארץ רפאים" (דברים שם) - "היא אותה שנתתי לאברהם" בברית בין הבתרים (לך טו, טז). וראה המובא בס' "לאור ההלכה" ע' קסב. ואכ"מ.

(10) פרשתנו שם, לג. ועד"ז במושב זקנים שם. וראה גם אברבנאל שם - בראב"ע שם (לב) "ולא הזכיר ע"ע חצי שבט מנשה בעבור היותו חצי השבט" (ועד"ז בצרור המור בת' הראשון). ולכאורה אינו טעם מספיק.

ה'י' מאד לא מרוצה מבקשת בני גד ובני ראובן "יותן את הארץ הזאת . . לאחוזתה"¹¹ (ולא "הארץ אשר נתן להם ה'")¹², עד שהוא השווה אותם למרגלים!¹³ ורק לאחר שהם אמרו "ואנחנו נחלץ חושים גו"¹⁴ וקיבלו זאת בתנאי כפול¹⁵ וכו', הסכים לזה משה רבינו – א"כ הרי תמוה לגמרי: כיצד יתכן שמשה רבינו **מלכתחילה** יחפש **ויציע** – "בקש מי שירצה להתנחל עמהם" (ולא לנחול ב"ארץ אשר נתן להם ה'")¹⁶, ועוד – מפני ש"היא ארץ גדולה יותר מן הראוי"¹⁷ (לבני גד ובני ראובן)¹⁸!?

ועוד: מכך שבפסוק לא מוזכר כלל שלחצי שבט מנשה ה' רצון לקחת חלק בעבר הירדן – הם מוזכרים רק ב"יותן להם משה גו"¹⁹ – משמע, שזה הגיע לגמרי **מצד משה**²⁰ (וכפשוט לשון הירושלמי הנ"ל "לא נטלו מעצמם").

11) פרשתנו שם, ה.
12) שם, ז.
13) שם, ח ואילך.
14) שם, יז ואילך.

15) שם, כט-ל. קידושין סא, א (במשנה). ובכ"מ.
16) ובפרט ע"פ דברי הרמב"ן **עצמו** (חקת כא, כא) "שאם לא בקשוהו ממנו בני גד ובני ראובן לא ה' מניח שם אדם אלא שתה' **לחובה**". ע"ש.
17) אף שה' צ"ל "חלקים שווים" (רמב"ן שם. ובארוכה רמב"ן פינחס כו, נד) – למה יגרע מנשה שלא לנחול כולו בארץ כנען, והרי הייתה ארץ הצבי מה צבי כו' (כתובות קיב, א)? ויתרה מזה – לכתחילה – היו גם לבני גד ולבני ראובן חלק בארץ.
18) בצרור המור מבאר שזה ה' "להגין עליהם (בני גד ובני ראובן) ולהצילם מצרתם" (כי זכות יוסף ה' עם כל השבטים. ע"ש) – וצריך ביאור, דאך יתכן לצוות שלא להכנס "לארץ כנען לגבולותי" כדי להגין על בני גד כו' שרצו **מעצמם** להשאר בעבר הירדן? וראה לקמן סעיף ח ואילך ע"ד ערי הלויים בעבר הירדן.
19) וראה פרשתנו שם, לט-מ: וילכו בני מכיר . . הגלעד וילכדהו ויורש גו' ויתן משה את הגלעד למכיר גו'.

20) ולהעיר גם מרלב"ג פרשתנו כאן.

ב. ויובן בהקדם מה שמצינו במדרש²¹ בנוגע לרמזים בקרבנות הנשיאים לחנוכת המזבח – שכו"כ פרטים של קרבן מנשה היו קשורים לירושת הארץ, ואחד מהם: ולזבח השלמים בקר שנים כנגד שבט מנשה שנחלק לשנים ולקח ב' חלקים בארץ חציו בעבר הירדן וחציו בארץ כנען.

מכך מובן, שזה שחצי שבט מנשה לקח חלק בעבר הירדן, נחשב **כמעלה** (כפי שרואים ברמזים האחרים דקרבות הנשיאים²², שהם רומזים **למעלות** שונות וענינים טובים כו').

נמצא, שישנו שינוי **עיקרי** בין נחלת בני גד ובני ראובן ונחלת חצי שבט מנשה²³:

בנוגע לנחלת בני גד ובני ראובן בעבר הירדן איתא במדרש²⁴, שאפילו לאחר שהם קבלו הסכמה על בקשתם, הדבר נחשב כענין בלתי רצוי – "אתם חיבתם את מקניכם יותר מן הנפשות . . עליהם נאמר²⁵ נחלה מבוהלת וגו'";

משא"כ בנוגע לחצי שבט מנשה לא רק שלא ה' זה חסרון, אלא אדרבה – ענין נעלה, הקשור עם קרבן מיוחד לקב"ה!

[ועפ"ז יומתק דיוק ל' המדרש "אתה מוצא **בבני גד ובני ראובן** שהיו עשירים . . וחבבו את ממונם וישבו להם חוץ מא"²⁶ . . אלו **בני ראובן ובני גד** א"ל הקב"ה אתם חיבתם את מקניכם . . עליהם נאמר נחלה מבוהלת

21) במדב"ר נשא פי"ד, ז.

22) ולהעיר בקרבנות מנשה עצמו – ראה לעיל במדרש שם: ג' דורות . . שנטלו חלק בארץ . . יאיר . . שנטל חלק בארץ (ומכיון שלא היו לו בנים לטיוט חלקו) – הקריבו כנגדו חטאת.

23) ולהעיר מאוה"ח מסעי לך, יד.

24) במדב"ר ותנחומא סוף פרשתנו. לקו"ת בחוקותי ג, ב. – וראה לקו"ש ח"ח (ע' 187 הערה 6. וש"נ) שעיקר החסרון ה' (לא עצם הדבר שחיבבו ממונם, אלא) זה ש"ישבו להם חוץ מא"²⁶. ע"ש.

25) משלי כ, כא. פרש"י שם.

26) במדב"ר פרשתנו בכ"ב, ז. תנחומא שם ה.

למרות שמישיח יבנה את ביהמ"ק⁵ – יוכל כל יהודי להוסיף איזה פרט כיצד לבנותו ע"פ מש"כ בהלכות בית הבחירה להרמב"ם.

עד – שכאשר משיח יבנה את ביהמ"ק, ופרט אחד לא יתאים למש"כ בהלכות בית-הבחירה להרמב"ם – יוכל כל יהודי לגשת למשיח צדקנו ולשאול אצלו – בהקדים שעם כל הכבוד למשיח צדקנו, שהוא מ"שמונה נסיכי אדם" ו"שבעה רועים"⁶ וכו' – אך לכאורה, בפרט מסויים משיח צדקנו לא בנה את ביהמ"ק כפי שמובן מהרמב"ם – ואם-כן, "מהיכן דנתוני" לשנות מפסק הרמב"ם!?

שהרי "תורה לא בשמים היא"⁷ ו"לא הביישן למד"⁸ – ואם ליהודי יהי' ספק באופן בניית ביהמ"ק ע"י משיח צדקנו, הוא יכול וצריך לשאול אצלו.

ובודאי שלמשיח לא תהי' שום תרעומת או רוגז עליו – מאחר וידוע שדרך לימוד התורה היא באופן ש"לא הביישן למד" – ובמילא בודאי יענה לו על שאלתו.

5) ראה רמב"ם הל' מלכים רפ"א וסופו.
6) ראה סוכה נב, ב. וראה סה"מ ה'ש"ת ע' 254
7) נצבים ל, יב.
8) אבות פ"ב מ"ה.
(אג"ק כ"ק אדמו"ר שליט"א ח"ג ע' שלא) בהערות.

מוקדש לע"נ הרה"ג הרה"ח ר' **חיים משה יהודה** בה"ר ר' **ירמיהו הכהן ולאה** ע"ה **בלוי** מו"ל כת"י הראשונים, רב בית כנסת ומנהיג רוחני במשך יובל שנים, וזיכה אלפים במצוות תפילין ומוזזה נפטר ג' אייר ה'תשס"ג, לסדר "אמור אל הכהנים" ולע"נ זוגתו הרבנית **חנה חי' הנה** בת ר' **מאיר שמריהו ורחל** – נפטרה י"ג כסלו ה'תשמ"ג

המשך הפענוח מעמוד 15:

ה) חינוך הבנים והבנות: די הוספה בתומ"צ בכלל בימים אלו – זאל זיין במיוחד **בנוגע** קינדער. ווארום זיי האָבן אַ כח מיוחד צו מבטל זיין דעם "אויב ומתנקם", שנאמר "מפי עוללים ויונקים יסדת עוז (אין עוז אלא תורה) גו' להשבית אויב ומתנקם", וואָס **דער הויפט** "אויב ומתנקם" איז **דאָך דאָס** וואָס האָט געבראַכט דעם גלות.

כולל – בענין שהזמן גרמא (אמצע הקיץ) – אז די קינדער וועלכע געפינען זיך מאיזה סיבה שתהי' ניט אין אַ **סביבה אָדער** אַ מחנה קיץ וואָס איז דורכגענומען בשלימות מיט יראת שמים, אהבת ה' ויראת ה', זאל מען זיך משתדל זיין אז זייערע עלטערן זאלן זיי **בהקדם** אַהניצו שיקן, פאַר **עכ"פ** דער געבליבענער צייט פון דעם זומער.

און דערנאָך – משתדל זיין, אז צו דעם קומעדיקן לערן-יאָר זאל די עלטערן שיקן זייערע קינדער אין אַ חדר אָדער ישיבה וואָס גיט אַ חינוך הכשר וחינוך על טהרת הקודש.

המדר "כת"יק – פרסום ראשון" מוקדש לעילוי נשמת ר' **ברוך אשר** ב"ר **זאב** ע"ה **שמואלי** – נפטר ביום ש"ק פ' בהעלותך, י"ד סיון ה'תשס"ג ומרת **גישא גני'** בת ר' **אפרים** ע"ה – נפטרה ביום ש"ק פ' ויחי, ט"ז טבת ה'תשס"ד ת. נ. צ. ב. ה.

י"ד'ר שתיכף ומיד ממש יקויים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה

אצלו משיח כבר בא...

ב' קטעים* בענין לימוד ה'ל' ביהב"ח – משיחות ש"פ מטות-מסעי ה'תשל"ו
וש"פ מטות-מסעי ה'תשמ"מ – בלתי מוגה

תרגום חפשי ללשון הקודש - בעריכת מערכת "יחי המלך"

א. כאשר יהודי לומד ענינים אודות בית המקדש, רואה זאת אפילו הגוי – באם הוא לומד באנגלית, שהרי אפשר ללמוד זאת בכל שפה, העיקר נוגע התוכן.

עד"ז – הולך לו יהודי כשהוא מהורהר או ממלמל משהו. שואל אותו הגוי: מדוע אתה מהורהר? עונה היהודי – שהוא מודאג כמה הם המדות של ביהמ"ק.

שזהו ע"ד מה שה' בזמן המן הרשע, בשעה שהגיע המן למרדכי וראה את התינוקות עוסקים בלהט במשהו, שאלם המן במה הם עוסקים, וענו לו שעוסקים בסוגיא כיצד צריך להקריב את העומר¹;

– ישנו כבר ביהמ"ק, כהן ועומר, הדבר היחידי שמדאיג אותם – איך להקריב את העומר, ואודות גזירת המן כלל לא חושבים!

ואע"פ שהי' שם גם מרדכי ש"ידע את כל אשר נעשה², לא רק למטה, אלא גם מה שנעשה למעלה³, היינו, גודל הגזירה רח"ל, אעפ"כ דאגתו היחידה היתה – דיני הקרבת העומר!

ומה שישנה גזירה על בני"י וצריכים לצום, לומר תהילים וכו' – לזה יהי' זמן אחר, עכשיו הוא מתעסק בלימוד הלכות הקרבת העומר!...

ב. עד"ז היום, ש"אין הדבר תלוי אלא בתשובה⁴, וכל הגזירות בטלו כבר – דאגתו היחידה של יהודי היא: מה הם המדות של בית-המקדש!

– הגלות אינה מציקה לו, משיח כבר בא וישנו כבר ביהמ"ק, ולכן הוא לומד מס' מדות. אצלו מציאות הגלות מלכתחילה לא קיימת.

*

כל יהודי יוכל לגשת למשיח צדקנו ולשאול אצלו: "מהיכן דנתוני"

לשנות מפסק הרמב"ם?!

ג. גם אחרי ביאת משיח יצטרכו ללמוד הלכות בית הבחירה,

(* לפי סדר כתיבתם להלן. (3 פרש"י עה"פ – מאסת"ר פ"ז, יט. (1 ויק"ר פכ"ח, ו. (4 סנהדרין צ"ז, ב. (2 אסתר ד, א.

וגו"²⁴, בלי להזכיר את "חצי שבט מנשה"²⁷ – כי זה שחצי שבט מנשה לקח חלק בעבר הירדן לא הי' מפני חיבוב ממון²⁸, אלא הי' זה ענין טוב²⁹ (ויתירה מזו, הם לא בחרו בזה בעצמם, אלא משה רבינו נתן להם, כנ"ל).

צריך ביאור: מהי המעלה בקבלת חלק בעבר הירדן?

ועוד: מדיוק לשון המדרש²¹ – "כנגד שבט מנשה שנחלק לשנים ולקח ב' חלקים בארץ חציו בעבר הירדן וחציו בארץ כנען" – משמע, שהמעלה היא לא כ"כ בכך שהם קיבלו חלק (גם) בעבר הירדן, אלא זה ש"נחלק לשנים".

ואינו מובן: מהו העילוי שבחלוקת נחלתם ל"לשנים"³⁰?

[ובפרט שמצינו במק"א במדרש³¹, שזה נחשב כעונש – "מנשה גרם לשבטים לקרוע לפיכך נתקרעה נחלתו חצי' בארץ הירדן וחצי' בארץ כנען"; אבל מהמדרש הנ"ל בקרבנות הנשיאים נמצא, שזהו ענין למעליותא³²].

(27 וכן לא הוזכר בפרש"י משלי שם. - אף שבפשטות י"ל שנקט העיקר (ע"ד תי' הראב"ע הנ"ל).

(28 ולהעיר, שהטעם המבואר בספרים (תפארת יהונתן פרשתנו לב, א) "למה דוקא לשני שבטים הללו הי' מקנה רב" - לא מצינו אצל מנשה. שהרי לא נזכר שלמנשה הי' "מקנה רב" [וגם הרמב"ן כתב "אולי אנשי מקנה היו". ובסוף פירושו כתב טעם אחר מדוע חצי שבט מנשה רצו לנחול בעבר הירדן. ע"ש]. וראה מלבי"ם ליהושע (כב, ח).

ולהעיר מאוה"ת פרשתנו (ע' א'שלט) ועוד, דזה שבני גד ובני ראובן בחרו להיות רועי צאן הוא דוגמת עבודת השבטים שהיו רועי צאן כדי שיוכלו להיות תמיד בבחי' ביטול - דלא כעבודת יוסף (אבי מנשה) שעניני עוה"ז לא הטרדו אותו. ע"ש.

(29 ומה שגם הם "גלו תחלה מכל השבטים" (במדב"ר ותנחומא (שבהע' 26) - ע"פ דה"א ה, כו) - י"ל שזה הי' (כפשטות הפסוקים) מפני חטאם אז (דה"א שם, כה).

(30 ראה ש"ך עה"ת פרשתנו (בשם מורו) שזה הי' "כדי שלא תשתכח האחוה". ע"ש.

(31 ב"ר פפ"ד, כ. וראה גם חזקוני ומושב זקנים (ממדרש לקח טוב) כאן.

(32 ומדרשות חלוקות הם, או דתרווייהו איתנהו בזה, כמו שמצינו בכמה ענינים. וראה הערה 28 בסופה.

ג. ויש לומר הביאור בזה:

התורה מספרת³³ "ויראהו ה' – למשה רבינו קודם הסתלקותו – את כל הארץ גו' ויאמר ה' אליו זאת הארץ אשר נשבעתי לאברהם גו' לזרעך אתננה הראיתך בעיניך גו'". ומובן, שלא הי' זה סתם לשם ראי' בעלמא, אלא ראיית משה פעלה ענין של "קידוש"³⁴, כמו שהגמרא³⁵ אומרת "כל שהראהו הקב"ה למשה (כדכתיב ויראהו ה' גו') חייב במעשר".

אחד הביאורים מדוע דוקא משה רבינו הי' צריך לראות "את כל הארץ" (ולפעול את ה"קידוש"):

כל הענינים הקשורים לעצם המציאות של ישראל נפעלים ע"י משה רבינו. כפי שמצינו בנוגע לתורה – שמשה קיבל תורה מסיני ומסרה כו'³⁶, וכל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש הכל ניתן למשה מסיני³⁷. וכידוע הפתגם³⁸ ש"לא יהי' עוד הפעם מ"ת". כי גם מה שמשיח ילמד את ישראל (בלשון רש"י³⁹) "סוד טעמי' ומסתרי צפונותי" (של התורה), ויתירה מזו (בלשון המדרש⁴⁰) "תורה חדשה מאתי תצא" – כבר ניתן במ"ת⁴¹ (על ידי משה

(33 ברכה לד, א ואילך.

(34 ראה צפצפ"ג (המלוקט) עה"ת שם (ובכ"מ) שראיית משה הייתה "לקדש האויר". ע"ש. - וראה ע"ד פעולת ראיית משה ע"ד החסידות - ד"ה ואתחנן בלקו"ת ואוה"ת (ר"פ ואתחנן). שעה"ת ח"ב חינוך (כט, סע"ב ואילך). ועוד.

(35 ב"ב נו, א ורשב"ם שם.

(36 ריש מס' אבות.

(37 ראה מגילה יט, ב. ירושלמי פאה פ"ב ה"ד. ועוד. (ראה הנסמן בלקו"ש ח"ט ע' 252 הערות 20-21. ועוד).

(38 המשך תרס"ו ריש ע' כג. ע' תקמו. ועוד.

(39 שה"ש א, ב.

(40 ויק"ר פי"ג, ג (וראה רד"ל שם) - הובא בתרס"ו שם (ריש ע' כג). רמ"ז לזח"ג רעו, ב. וראה זח"ג כג, רע"א. יל"ש ישע"י כו, ב (רמז תכט).

(41 ראה המשך תרס"ו שם (ע' תקמו): הכל נמשך בהעלם.. כבר נכלל כו'.

רבינו), ומשיח יגלה זאת.

עד"ז מצינו בנוגע לגאולת ישראל, שכל ענין הגאולה, גם הגאולה העתידה קשור עם משה רבינו⁴². שזהו גם אחד הביאורים לזה שבנוגע לגאולה העתידה לבא מדגיש הפסוק⁴³ "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות" (ועד"ז) בעוד פסוקים⁴⁴ הושוותה הגאולה העתידה ליציאת מצרים) – כי עם היות שהגאולה העתידה תהי' גאולה גדולה יותר מגאולת מצרים⁴⁵ (גאולה שלימה ונצחית שאין אחרי' גלות) – אבל גאולת מצרים (על ידי משה רבינו) היא השורש והנתנית כח לגאולה העתידה⁴⁶.

ולכן גם (ירושת) הארץ – בהיותה ענין עיקרי במציאות עם ישראל⁴⁷ (נוסף לזה שזהו דבר עיקרי בקיום התומ"צ, שכו"כ מהם תלויות בארץ⁴⁸) – קשורה לפעולת משה רבינו. ולכן, אע"פ ש"שמה לא תעבור"⁴⁹, אך (לכה"פ) ה' צריך להיות ה"הראיתך בעיניך"⁴⁹.

ד. בנוגע לענין ירושת הארץ מצינו, שלעת"ל יהי' חידוש עיקרי – "ירחיב ה"א את גבולך"⁵⁰: בני ישראל יקבלו אז (לא רק את ארץ שבעה עממין, אלא) גם את ארץ קיני

(42) וכמחז"ל דמשה הוא גואל ראשון הוא גואל אחרון (ראה שמ"ר פ"ב ו. דב"ר ספ"ט. זח"א רג, א (ובהנסמן בהע' הבאה). ש' הפסוקים פ' ויחי. תו"א משפטים עה, ב).
 (43) מיכה ז, טו - הובא בוח"ג (רעו, ב. רעה, ב) ותקו"ז תכ"ב (סז, א) בקשר להגאולה ע"י משה.
 (44) ישע"י יא, יא (ובמבפרשים שם). שם, טז. ועוד.
 (45) נפלאות בערך יצי"מ (ראה אוה"ת נ"ד למיכה שם. וש"נ).
 (46) ד"ה כימי צאתך תש"ח רפי"ב (סה"מ תש"ח ע' 164).

(47) ראה מכילתא בשלח טו, יז. תנחומא ראה ח. ועוד. לקו"ש חכ"ח ע' 7-176 (לעיל ע' 1-250).
 (48) ראה ד"ה אל תצר לאדהאמ"צ (מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"א ע' ה ובהנסמן שם). - ולהעיר מספרי (ורש"י) עקב יא, יז (יח). רמב"ן אחרי (יח, כה) בארוכה.
 (49) ברכה שם, ד.
 (50) פ' ראה יב, כ. שופטים יט, ח.

קניזי וקדמוני⁵¹.

ומאחר שכל הענינים צריכים "לעבור" ע"י משה רבינו – וכן"ל, שאפילו ה"תורה חדשה מאתי תצא", שמשיח צדקנו יגלה, ניתנה על ידי משה – צריך לומר, שגם לענין ירושת ארץ קיני קניזי וקדמוני (שאינם נכללים ב"זיראהו ה"52) יש שייכות למשה רבינו⁵³.

ויש לומר, שזהו הטעם שמשה רבינו נתן חלק³ בעבר הירדן לחצי שבט מנשה, כי הענין של עבר הירדן הוא מעין דוגמא לענין של "ירחיב ה"א את גבולך", זוהי הוספה ב"גבולך". שכן אפילו לפי הדיעות⁵⁴ שגם עבר הירדן נכלל בארצות שהובטחו לאברהם בברית בין הבתרים – אבל זוהי הוספה על "ארץ כנען לגבולות"⁵⁵ (כפי שנמנו בפרשת מסעי⁵⁶) – בדוגמת "ירחיב ה"א את גבולך".

[ובפרט, שנוסף לזה שגם ארץ קיני קניזי וקדמוני – אדום מואב ועמון⁵⁷ – הם (ובסמיכות) לעבר הירדן⁵⁸ – הכיבוש של

(51) ספרי ראה שם. רש"י שופטים שם. ב"ר ספמ"ד. רמב"ם הל' רוצח פ"ח ה"ד (וראה שם הל' מלכים פ"א ה"ב). ועוד.
 (52) ב"ב נו, א.

(53) ראה צפני"ע עה"ת (ואתחנן ג, כז. האזינו לב, מט. ברכה שם, ד) שגם ג' האומות ראה משה (אלא - לא באופן של "זיראהו ה" כ"א רק "הראיתך בעיניך"). ע"ש.
 (54) ראה אנציקלופדי' תלמודית ערך א"י (ע' רה-רו) וש"נ. לקו"ש ח"י ע' 125 הערה 20 (וש"נ).
 (55) ל' הכתוב - מסעי לד, ב.
 (56) שם, ג ואל"ך.
 (57) רש"י לך טו, יט (מב"ר שם). רש"י דברים ב, ה. וראה ב"ב שם (וברשב"ם שם ד"ה תניא). ועוד. וראה ד"ה אל תצר לאדהאמ"צ שם ע' יוד ואל"ך (וראה בהנסמן בתחילת המאמר שם). - הדיעות בזה ראה אנציקלופדי' תלמודית שם. וש"נ.

(58) ראה רמב"ן חוקת (כא, כא) הטעם שרצה משה להשאיר ארץ סיחון ועוג חרבה - כי "משה הי' יודע כי ישראל עתה לא יכבשו כל עשורה עממים והי' חפץ שיהי' כל כרושם מעבר לירדן כו"ו. - ולהעיר מד"ה אל תצר שם ע' יא (בהמשך למ"ש שם שארץ מואב לא נחשב בכלל א"י) "וכמ"ש בספרי (תבא כו, ג) אשר ה' נותן פרט לעבר הירדן שנטלת מעצמך כו"ו".

הלב⁷, "כמים הפנים לפני כן לב האדם לאדם"⁸, כולל ללב האדם העליון – פועלים אצל הקב"ה הרצון להוציא את בני ישראל מהגלות!

ג. הרי יכולים לשאול: אמת אמנם ש"עשה רצונך כרצונו" – להוציא את בני ישראל מהגלות – הוא דבר טוב, אבל אולי זה לא קשור לעבודת השם, שהיא העיקר אצל יהודי – "אני נבראתי לשמש את קוני"⁹?

על-כך ממשיכה המשנה – "עשה רצונו כרצונך כדי שיעשה רצונך כרצונו": עשיית רצון חדש אצל הקב"ה (בנדוד"ד – להוציא את בני ישראל מהגלות), הוא גופא ענין של עבודת ה' לשמש את קוני – "כדי שיעשה רצונך כרצונו".

ואדרבה, זהו ענין הכי נעלה בעבודת השם – שמתבטאת בעשיית רצון חדש אצל הקב"ה – הענין ד"רעוא דרעוין"!

במילא אומרים ליהודי: לשם מה אתה צריך לעסוק בעבודת השם בענינים שבאים למטה בעולם ע"י ספירות, מסכים, פרסאות וצמצומים, באופן של שבירה, נפילה וירידה כו' – כאשר ביכולתך לעבוד את הקב"ה בענין ד"רעוא דרעוין", היינו, לעשות רצון חדש אצל הקב"ה שיוציא את בני ישראל מהגלות וכיו"ב, ובל' המשנה: "עשה רצונו כרצונך כדי שיעשה רצונך כרצונו"!

ד. מזה מובן, שאם ישנו פרא-אדם ("א ווילדאק") הבא בטענה שעוד לא יכולים לצאת מהגלות כי ההוא עדיין לא ראוי לזה והשני ג"כ לא ראוי, ושהקב"ה רוצה שבני ישראל ישארו עוד בגלות, עם כל הטענות שבה,

– עונים לו: אלו הם פראי-אדם ("ווילדאטשען") שמעכבים את הגאולה, מחזיקים את עצמם, את יהודים אחרים ואת כל בני ישראל, "שכינתא בגלותא"¹⁰ וכל סדר ההשתלשלות – בגלות, רחמנא-ליצלן!...

ומיהו זה ואיזה הוא אשר יבוא ויאמר שהוא היודע מהו רצונו של מקום, ושרצונו של מקום שבני ישראל, שכינתא וכל סדר ההשתלשלות – ישארו בגלות!?!...

ע"כ ישנה ההוראה מהמשנה הנ"ל, שחלק מעבודת השם ("כדי שיעשה רצונך כרצונו") של יהודי היא: לעשות רצון למעלה – "עשה רצונו כרצונך" – להביא תיכף ומיד את הגאולה האמיתית והשלימה.

ה. ויה"ר שע"ז שיהודים צועקים ותובעים עוד בזמן הגלות שהגאולה תבוא כבר – בודאי יפעלו אצל הקב"ה, ותיכף ומיד, עוד בגלות, יכניסו את האל"ף דאלופו של עולם ב"גולה", ונפעלת מיד ה"גאולה",

ומשיח צדקנו בא מיד, כמדובר לעיל¹¹ – שמשיח בא מיד בשבת פ' מסעי תשד"מ בבית המדרש זה, ומתפללים כולם ביחד תפלת מנחה דשבת זו ב"מקדש אד' כונוני ידיך"¹², וברגע כמימרא ממש!

(תרגום חפשי משיחת ש"פ מסעי ה'תשד"מ - בלתי מוגה)

(7) ראה ספר הישר לר"ת שער יג. הובא בשל"ה סט, (10) ראה מגילה כט, א. זח"א קכ, ב. זח"א ג, ב. ועוד. ב.
 (8) משלי כז, יט.
 (9) קידושין פד, ב.
 (10) ראה מגילה כט, א. זח"א קכ, ב. זח"א ג, ב. ועוד.
 (11) שיחת ש"פ פנחס תשד"מ – נדפסה במדור "דבר מלכות" דגליון הקודם ("יחי המלך" שע' ע' 3 ואל"ך.
 (12) בשלח טו, יז.

טענותיהם של פראי אדם המעכבים את הגאולה!...

הנחה: "ועד הנחות התמימים". תרגום: מערכת "יחי המלך"

א. המשנה בפרקי אבות אומרת¹: "עשה רצונו כרצונך כדי שיעשה רצונך כרצונו".

הענין של "מילי דחסידותא" בזה – יובן ע"פ דיוק הלשון "עשה רצונו כרצונך":

הלשון הרגיל הוא "קיים רצונו" (קיום המצוות) שהולך הן על מצות עשה (בדרך עשי) והן על מצות לא תעשה (בדרך דחי, לא בדרך "עשה"), אך כאן אומר דוקא "עשה רצונו", ע"ד "נחת רוח לפני שאמרת ונעשה רצוני"².

והענין הוא: "עשה רצונו" הוא מלשון "עושינ רצונו של מקום"³, כמבואר בחסידות⁴ הפירוש בזה – שיהודי פועל רצון חדש אצל הקב"ה (ולא רק מקיים רצון ה' מלפנ"ז).

וזאת אומרת המשנה כאן – בתור "מילי דחסידותא" – "עשה רצונו כרצונך": ע"פ דין יהודי אינו צריך לעורר רצון חדש אצל הקב"ה. אבל ע"פ מדת חסידות – "עשה רצונו כרצונך", כלומר, יהודי צריך לעורר רצון חדש אצל הקב"ה, שהרצון של הקב"ה יהי "כרצונך", כרצונו של היהודי.

ב. אחד מהענינים בזה:

למרות שנמצאים בגלות, ובפשטות – כי זה רצון הקב"ה עכשיו שבני ישראל יהיו בגלות, אעפ"כ אומרת לנו המשנה הוראה – ו"טעה בדבר משנה חוזר"⁵ כי לא שייכת טעות במשנה – "עשה רצונו כרצונך":

יהודי צריך לעורר רצון חדש אצל הקב"ה, שרצונו של הקב"ה יהי "כרצונך" של בני ישראל – שצריכים לצאת מהגלות תיכף ומיד!

טוען היהודי, שאין זו הדרך שלו לתבוע ולעורר רצון חדש אצל הקב"ה, לצעוק "עד מתי" ו"זאָל שוין זיין די גאולה"⁶, והוא סומך על הרצון של הקב"ה, שכאשר ירצה, יוציא את בני ישראל מהגלות...

אומרים לו: זוהי ההוראה במשנה – "עשה רצונו כרצונך": תפעל רצון חדש אצל הקב"ה – "כרצונך" – שיצאו כבר מהגלות!

ועי"ז שצועקים באמת שרוצים כבר את הגאולה, וב"דברים היוצאים מן הלב נכנסים אל

(* מובאת בקשר עם פרק ב' בפרקי אבות שאומרים ב"אה"ק ב) שבת זו. המו"ל.

1) פרק ב' הלכה ד'.
2) תו"כ ופרש"י ויקרא א, ט. ספרי ופרש"י פינחס

3) לשון חז"ל ברכות לה, ב.
4) ראה לקו"ת אמור לב, ד ואילך. שלח מג, א. בלק

5) כתובות פד, ב. טוש"ע חו"מ רסכ"ה.
6) = שתבוא כבר הגאולה.

סט, א. ברכה צט, ג. ובכ"מ.

ארץ סיחון ועוג כלל חלק מארץ עמון ומואב, כמחז"ל⁵⁹ "עמון ומואב טיהרו בסיחון".

וי"ל שזהו חילוק עיקרי בין נחלת בני גד ובני ראובן ונחלת חצי שבט מנשה:

הנחלה של בני גד ובני ראובן בעבר הירדן היא (א) באה מצד הבקשה שלהם, (ב) מחמת זה ש"חבבו את ממונם" (וג) באופן שלשם כך הם היו מוכנים לוותר על חלקם בארץ "אשר נתן להם"¹².

משא"כ בנוגע לחצי שבט מנשה הי' זה באופן הפכי – את החלק בעבר הירדן נתן להם משה רבינו, ועי"ז ירושת הארץ בביאה הראשונה היתה מעין דוגמא לירשת הארץ לעת"ל⁶⁰!

ומהאי טעמא נתן זאת משה רבינו דוקא באופן ש"חציו בעבר הירדן וחציו בארץ כנען"²¹ – להדגיש, שאצל מנשה לא הי' זה ענין של וויתור ח"ו על נחלה בא"י – שכן להם יש חלק בא"י⁶¹ – אלא זהו דוגמא לירשת הארץ לעת"ל שתהי' באופן של "נחלק לשנים": חלק מעם ישראל יהיו בארץ שבעה עממין וחלק – בארץ קיני קניזי וקדמוני.

ה. עפ"ז גם יובן מדוע בחר משה לתת חלק בעבר הירדן דוקא (לחצי) שבט מנשה:

שבט מנשה התייחד בחיבה יתירה לארץ ישראל. כפי שרואים זאת (לפנ"ז בחומש⁶²) מהסיפור על בנות צלפחד ("למשפחות מנשה בן יוסף"), שחיבת הארץ⁶³ שלהם היתה עד כדי כך, עד – "ותעמודנה לפני משה . . וכל

59) גיטין לח, א. וש"נ. רש"י חקת כא, כו.

60) להעיר מילקוט דוד פרשתנו (בשם מפרשים) דנתינת עבר הירדן ("חלק משאר האומות") לבני גד ובני ראובן היתה "התחלה על לעתיד" כאשר בני יזבו "לירש את כל העולם". וראה סה"ש תש"נ ח"ב ע' 545 ואילך.

61) ואדרבה – רובם נחלו בארץ (רמב"ן פרשתנו שם, לג). - ולהעיר מש"ך עה"ת פשתנו כאן ש"בנות החצי בא"י הם נשואות לאלו שבעבר הירדן כו".

62) פינחס כ, א. ואילך.

63) רש"י שם, א.

העדה גו"⁶⁴ (היפך לכאורה מההנהגה ד"כל כבודה בת מלך פנימה"⁶⁵) ותבעו "תנה לנו אחוזה"⁶⁶. והרגש זה אצל בנות צלפחד הגיע מצד חיבת הארץ של שבט מנשה בכלל⁶⁷ כפי שמצינו בקרבן מנשה בחנוכת המזבח, שכו"כ פרטים היו קשרים עם נטילת חלק בארץ (כנ"ל סעיף ב).

ומאחר ששבט מנשה הצטיין בענין חיבת הארץ – בחר בו משה רבינו, שבחלקו בארץ יבטא ה"מעין דוגמא" של ירושת הארץ לעת"ל.

ו. ויש להוסיף ביאור בזה – ע"פ המדובר כמה פעמים⁶⁸ בנוגע לתוכן הרוחני של עבודת מנשה, כמרומז בשמו "מנשה" – על שם "כי נשני אלקים את כל עמלי ואת כל בית אבי"⁶⁹: שמו מזכיר ומבהיר שהוא נמצא במקום שגורם לשכוח "את כל בית אבי" וזה גופא יוצר בו את התנועה של עזיבה, "קפיצה"⁷⁰ ממצב זה – שתהי' לו תשוקה והחלטה שלא לשכוח, אלא להיות קשור לבית אבי.

הענין בעבודה הרוחנית: כאשר היהודי נמצא בגלות מזכירה לו הגלות תמיד שהוא נמצא במצב שיכול לגרום לשכוח את "בית אבי", וזה גופא פועל שהוא לא ישכח, הוא מרגיש שאין זה המקום שלו, מקומו הוא בבית אביו המלך⁷¹.

64) שם, ב.

65) תהלים מה, יד. הובא ברמב"ם הל' אישות פי"ג סה"א.

66) פינחס שם, ד.

67) ולהעיר מפרש"י שם כז, א: יוסף חבב את הארץ. - בנותיו חבבו כו'. - ומזה מובן, שאצלן היתה חיבת הארץ יותר משאר נשי ישראל, אף שכולן "היו מחבבות את הארץ" (רש"י שם כו, סד).

68) לקו"ש חט"ו ע' 433 ואילך. ח"כ ע' 241 ואילך.

69) מקץ מא, נא.

70) שזוהו הפירוש דשם מנשה - כי נשני גו' (רש"י וישלח לב, לג. וראה לקו"ש חט"ו שם הערה 13).

71) ראה ברכות ג, סע"א.

אפשר להסביר גם ענין תמוה בפרשתנו (פרשת מסעי):

בפרשה⁷⁵ מסופר אודות הערים שהקב"ה קבע לתת ללוים "לשבת", והפסוק⁷⁶ מונה אותם – "את שש ערי המקלט וגו' ועליהם תתנו ארבעים ושנים עיר". ולאחר מכן מגיעה פרשת ערי מקלט⁷⁷, והתורה אומרת⁷⁸ שמתוך שש ערי המקלט, היו "שלוש הערים" "מעבר לירדן" ושלש – "בארץ כנען".

ותמוה: היות שרואים שהענין דקבלת נחלה בעבר הירדן לא הי' דבר רצוי (כפי שרואים מכך שמשה רבינו הוכיח ובאופן תקיף וחריף ביותר את בני גד ובני ראובן) – כיצד יתכן שהקב"ה יצוה שיתנו ללוים ערים לשבת **בעבר הירדן?**

[ובודאי לא הי' זה מכיון שבט לוי חיפש מקום מקנה – כי הרי ענינו של שבת לוי הוא "וילוו עליך וישרתוך"⁷⁹, עבודה ושירות **במקדש** (ולא ההתעסקות בעניני מקנה)].

– אין הכי נמי, שצריך שיהיו ערי מקלט גם בעבר הירדן (ואדרבה, יש צורך בכך יותר מאשר בארץ כנען⁸⁰), אבל אין זה טעם **שהלוים יתישבו שם**.

ט. בפשטות יש לומר: בציווי לתת ערים ללוים "לשבת", מדייק הפסוק⁸¹ "צו את בני ישראל ונתנו ללוים מנחלת אחוזתם ערים לשבת". כלומר, אין הפירוש שהערים ניתנו להם בתור נחלה מהקב"ה⁸², אלא זהו חיוב על **בני ישראל**, שהם חייבים לתת חלק מהנחלה

75 לה, א ואילך.

76 שם, ו.

77 שם, ט ואילך.

78 שם, יד.

79 קרח יח, ב.

80 ספרי (ורשי) פרשתנו שם. מכות ט, סע"ב.

81 שם, ב.

82 ראה גם לקו"ש חכ"ח ע' 122 והערה 67.

לערים סביבותיהם. **לבהמתם ולרכושם ולכל חיתם**⁸⁶. והרי יכול להיות, שבין בני לוי היו גם אנשי מקנה⁸⁷, שעבורם מתאים לחיות בעבר הירדן, בארץ מקנה.

י"ד. אבל סוף-סוף אין זה מחוור לגמרי. כי מדוע **שלו** ירצה לגור בעבר הירדן – בידעו שיעיקר מקום הנחלה של ישראל צריך להיות בארץ כנען? ובפרט שמצינו ששבת לוי לא נמשך⁸⁸ בחטא המרגלים⁸⁹ (כשאר ישראל) – א"כ הרי בודאי שהי' להם רצון חזק להכנס לארץ ישראל!

ע"פ המבואר לעיל בנוגע לחצי שבת מנשה, יש לומר, שהיא הנותנת – ובהדגשה: הענין הנ"ל, שהרצון לקבלת נחלה בעבר הירדן נחשב לענין בלתי רצוי, הוא רק כאשר זה באופן כמו שבני גד ובני ראובן רצו זאת (מצד זה ש"חבבו את ממונם"). אבל עצם לקיחת עבר הירדן כמקום נחלה יכול להיות, שהוא, אדרבה, מעין ודוגמא לירושת הארץ לעתיד לבוא, כנ"ל.

ולכן, אדרבה: דוקא אצל שבת לוי, שלא נכשלו בחטא המרגלים, כיון שהיתה אצלם חיבת הארץ ביותר (ע"ד מנשה⁹⁰), אצלם היתה הישיבה בארץ **בדוגמא** ללעתי, שהיו להם ערים לשבת (לא רק בארץ כנען **לגבולותי**, אלא) גם בעבר הירדן⁹¹.

86 פרשתנו שם, ב-ג.

87 ראה בכורות ד, ב.

88 ראה רש"י במדבר א, מט (וראה דברי דוד ועוד שם). רש"י שלח יד, כט. וראה באר מים חיים ודברי דוד ועוד לפרשי דברים א, כג. ואכ"מ.

89 ש"ע"ז היתה טענת משה לבני גד ובני ראובן "כה עשו אבותיכם גו" (מטות לב, ח ואילך).

90 להעיר משנת בלקו"ש ח"כ (ע' 238 ואילך) הנקודה המשותפת בין לוי ויוסף דשניהם היו למעלה משעבו דמצרים וענין הגלות (ומנשה הוא במקום יוסף - ראה שם ע' 241 ואילך). ע"ש.

91 ע"ד שינתנו להלוים ג' ערי המקלט שיתוספו בימי המשיח (רמב"ם שם רפ"ג) בארץ קיני קניזי וקדמוני (הל' רוצח שם), כבר הי' בעבר הירדן בכיבוש הראשון.

שלהם ללוים (ע"ד⁸³ שהם צריכים להפריש מעשר מהתבואה והפירות כו').

ומאחר שישראל קבלו בפועל נחלה בעבר הירדן, בדרך ממילא חל גם על יהודים **אלו** חיוב לתת חלק מנחלתם ללוים⁸⁴.

במילים אחרות: אין הכוונה, שהתורה קבעה מלכתחילה שמקום הנחלה של חלק מהלוים הוא דוקא בעבר הירדן, אלא התורה חייבה את **ישראל** לתת חלק מנחלתם ללוים.

ואין להקשות – כיצד יתכן שהלוים, שענינם הוא עבודה ושירות במקדש, יקבלו את הערים שלהם בעבר הירדן? – כיון שבין כה לא התעסקו כל הלוים (בבת אחת) בעבודה במקדש; וכפי שרואים מזה גופא שניתנו להם מ"ח ערים⁸⁵ לשבת. יתירה מזו: מפורש בכתוב שצריכים לתת ללוים "מגרש

83 ראה ראב"ד הל' שמיטה ויובל פי"ג ה"י.

84 ועד"ז י"ל בפשטות הטעם שנצטוו בני"ל לתת ממלקוח השבי דמלחמת מדין לאלעזר הכהן ולהלוים (מטות לא, כח-ל) - אף ש"לא יהי' לכהנים הלוים כל שבת לוי חלק **(בביזה. רש"י)** ונחלה עם ישראל" (שופטים יח, א. וראה גם קרח יח, כ ובפרשי"י רמב"ם הל' שמיטה ויובל שם) * - כי החיוב הי' על בני"ל, שהם יתנו ממחציתם ללוים (ועד"ז מאנשי המלחמה - תרומת המכס לאלעזר הכהן), ע"ד שמחוייבים להפריש מעשר ללוים, ואי"ז בגדר לקיחת שלל.

[ועפ"ז מתורצת הוספת הכתוב במטות שם (ונתתה אותם ללוים) שומרי משמרת משכן ה" - דמאי קמ"ל כאן - אלא שזהו טעם נתינת תרומת המכס ללוים, מפני שהם **שומרי משמרת משכן ה"**, וכמו שנאמר גבי מעשר (קרח שם, כא) "ולבני לוי . . נתתי כל מעשר בישראל . . חלף עבודתם . . עבודת אהל מועד". וראה לקו"ש חכ"ג ע' 211 הערה 55].

וראה ע"ד ההלכה - ראב"ד ובנ"כ הרמב"ם שם. וראה בארוכה לקו"ש שם ע' 207 ואילך.

85 שהיו מפוזרות בכל שבטי ישראל (פרשתנו שם, ח. ונפרטו ביהושע קאפיטל כא).

* לכאורה י"ל דמלחמת מדין שאני, כי גם שבת לוי השתתף בהמלחמה (רש"י מטות לא, ד - מספרי שם) ולכן נטלו חלק בביזה (וראה לשון רמב"ם שם הי"ב. לקו"ש חכ"ג ע' 211). אבל ע"ד הפשט אינו תירוץ מספיק לכאורה, כי הטעם (בפשט"ם) לזה שאין להם חלק בביזה אינו מטעם שאינם יוצאים למלחמה אלא מטעם ד"אשי ה' ונחלתו יאכלוך (שופטים שם).